

سازمان بهسازی کشور
معاونت امور توانبخشی
سازمان توانبخشی مبتنی بر جامعه

آموزش در جامعه برای کمک به افراد معلول

۲۷

**کتابچه‌ی آموزشی برای خانواده‌ی کودکی
که معلولیت دارد**

تحصیل در مدرسه

سازمان بهداشت جهانی

عنوان و نام پدیدآور: کتابچه ی آموزشی برای خانواده ی کودکانی که معلولیت دارد: تحصیل در مدرسه / مؤلف سازمان بهداشت جهانی؛ مترجم ستاد گسترش توانبخشی مبتنی بر جامعه

مشخصات نشر: تهران: سازمان بهزیستی کشور، اداره کل روابط عمومی، ۱۳۸۸.

مشخصات ظاهری: ۱۰ ص. مصور.

فروست: آموزش در جامعه برای کمک به افراد معلول = [ج. ۲۷]. Training in the community for people with disabilities

شابک: دوره: ۷- ۲۱- ۵۵۱۷- ۶۰۰- ۹۷۸- ج ۲۷: ۴- ۴۸- ۵۵۱۷- ۶۰۰- ۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: عنوان اصلی: . Training package for a family member of a person with a disability: schooling

موضوع: توانبخشی - راهنمای آموزشی

موضوع: معلولان - راهنمای مهارت های زندگی

موضوع: معلولان - مراقبت های خانگی

موضوع: کودکان علیل - آموزش و پرورش

شناسه افزوده: سازمان بهداشت جهانی

شناسه افزوده: World Health Organization

شناسه افزوده: سازمان بهزیستی کشور. ستاد گسترش توانبخشی مبتنی بر جامعه

شناسه افزوده: سازمان بهزیستی کشور. روابط عمومی

شناسه افزوده: آموزش در جامعه برای کمک به افراد معلول: [ج. ۲۷]

رده بندی کنگره: HDV ۲۵۵/۱۸ ج. ۲۷، ۱۳۸۸

رده بندی دیویی: ۳۶۲/۱۷۸۶

شماره کتابشناسی ملی: ۱۹۰۴۳۹۵

آموزش در جامعه برای کمک به افراد معلول

کتابچه ی آموزشی برای خانواده ی کودکانی که معلولیت دارد.

تحصیل در مدرسه (۲۷)

مؤلف: سازمان بهداشت جهانی

مترجم: ستاد توانبخشی مبتنی بر جامعه

ناشر: اداره کل روابط عمومی سازمان بهزیستی کشور

ویراستاران علمی: شهناز عباسی نیا - حسین نحوی نژاد

صفحه آرای: ندا شوقی

چاپ اول: ۱۳۸۸

شمارگان: ۲۰۰۰ جلد

قیمت: اهدایی

خانواده گرامی

- این کتابچه به شما کمک می کند فرد معلول در خانواده خود را برای رفتن به مدرسه آماده کنید.
- قبل از انجام هر کاری به نکته های زیر توجه کنید:
- ۱- ابتدا کتابچه را به دقت بخوانید.
  - ۲- بیشتر کودکان معلول می توانند به مدرسه بروند.
  - ۳- مدرسه رفتن باعث رشد توانایی های افراد معلول می گردد.

در این کتابچه با مطالب زیر آشنا می شوید:

- چرا کودک باید به مدرسه برود
- رفت و آمد کودک معلول از خانه به مدرسه
- نحوه حضور کودک در مدرسه
- چگونگی ارزیابی

منظور از این کتابچه راهنما چیست؟

- چرا کودک باید به مدرسه برود
- رفت و آمد کودک معلول از خانه به مدرسه
- نحوه حضور کودک در مدرسه
- چگونگی ارزیابی

چرا کودک باید به مدرسه برود؟

■ مدرسه رفتن به کودکان کمک می کند که ذهن خود را پرورش دهند و در باره دنیای پیرامون خود بیشتر بیاموزند و عضو مفید برای جامعه باشند.

■ ممکن است کودک معلول نتواند خواندن، نوشتن و حساب کردن را بخوبی سایر بچه ها یاد بگیرد. ولی به دلایل زیر باید به مدرسه برود:

مدرسه رفتن توانایی های کودک را پرورش می دهد.
با مدرسه رفتن کودک دوستانی پیدا می کند و احساس تعلق خاطر نسبت به جمع در او افزایش می یابد.

مدرسه رفتن به کودک می آموزد چگونه با سایر افراد ارتباط برقرار کند چگونه با دیگران کار کند و رفتارش در جمع چگونه باشد.

مدرسه رفتن به کودک می آموزد که قوانین را رعایت کند.

مدرسه رفتن حس مسئولیت پذیری را به کودک می آموزد.

مدرسه رفتن به کودک می آموزد تا در بزرگسالی فردی مستقل باشد.

مدرسه رفتن کودک را برای کسب درآمد آماده میکند.

مدرسه رفتن فعالیت هایی را به کودک می آموزد تا بتواند نقش خود را در خانواده و جامعه ایفاء کند.

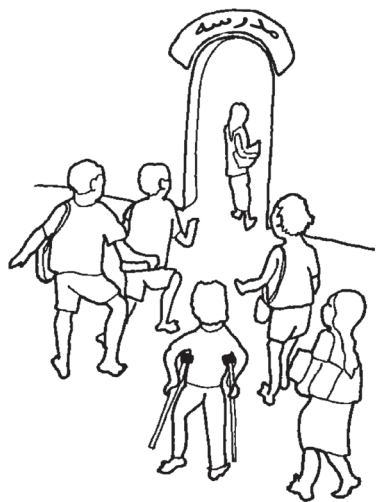
■ تمام این موارد به رشد توانایی ها ی کودک کمک می کند .

■ اگر در جامعه شما، مهد کودک یا کودکستانی وجود دارد، از مربیان آنها بخواهید تا اجازه دهند کودک تحت نظر شما به آن مراکز راه یابد. بدین ترتیب کودک برای ورود به مدرسه ابتدایی آمادگی بیشتری پیدا خواهد کرد.

■ ممکن است معلم مدرسه تاکنون دانش آموز معلولی را در کلاس خود آموزش نداده باشد، یا شاید آمادگی پذیرش کودک شما را در کلاس نداشته باشد. اگر برای مدرسه رفتن کودک خود مشکلی دارید، بتوان یار محلی صحبت کنید از او بخواهید با معلم مدرسه گفتگو و تبادل نظر کند.

■ بهترین فرصت برای کودک این است که بتواند به مدرسه ای برود که سایر بچه ها به آنجا می روند. مدرسه رفتن یکی از مهمترین راه های اجتماعی کردن کودک معلول و حضور او در جامعه است.

رفت و آمد کودک معلول از خانه به مدرسه

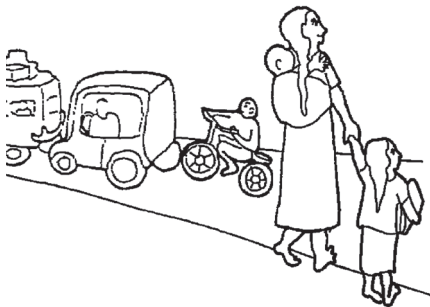
■ کودک باید بتواند به تنهایی به مدرسه برود و به خانه برگردد. اگر نمی تواند به تنهایی به مدرسه برود و برگردد سعی کنید در این زمینه او را آموزش دهید.

■ برای اینکه به کودک کمک کنیم تا رفت آمد به مدرسه را یاد بگیرد.

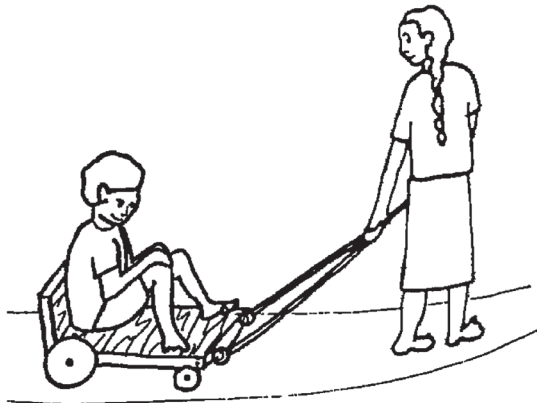
وقتی به همراه هم پیاده به مدرسه میروید، همیشه از یک راه معین این مسیر را طی کنید.

هنگام پیاده روی، به اتفاقاتی که در راه رخ می دهد اشاره کنید، علائمی از قبیل درخت ها و خانه هارا به او نشان دهید، به صداهایی از قبیل صدای رود خانه، رفت و آمد در جاده ها و صدای مردمی که مشغول کار هستند، اشاره کنید.

- به کودک بیاموزید چگونه در زمان حرکت اتو مایل ها از جاده عبور کند کودک باید مراقب هر گونه وسیله نقلیه باشد و به صدای آنها گوش دهد و زمانی از خیابان عبور کند که هیچ وسیله نقلیه ای در حال عبور نباشد و یا وسایل نقلیه توقف کرده باشند.
- خودتان چندین بار با کودک به مدرسه بروید و برگردید با این روش است که او یاد می گیرد به تنهایی راه خود را پیدا کند.

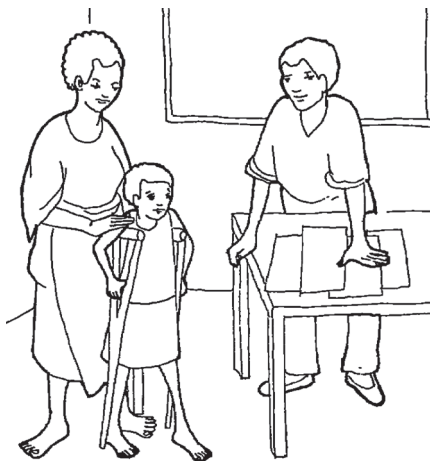
- شاید کودک نتواند به تنهایی به مدرسه برود و یا خود شما نخواهید که او رابه تنهایی به مدرسه بفرستید. اگر اینطور است حتماً خودتان او را به مدرسه ببرید و بیاورید
- اگر خودتان نمی توانید کس دیگری را برای این کار پیدا کنید یک عضو خانواده، همسایه، یا همشاگردی او می تواند در این کار به شما یاری دهد.

- ممکن است کودک نتواند راه برود و برای بدوش گرفتن هم سنگین باشد در این صورت، از یک، صندلی چرخ دار و یا وسایل مشابه آن برای رفت و برگشت کودک استفاده کنید.

- کودک باید سر ساعت و به موقع به مدرسه برود این امر به او کمک میکند که خود را با سایر کودکان همسان بشمارد و در کنار آنها احساس آرامش کند.

زمانی که کودک در مدرسه است

- وقتی برای اولین بار کودک را به مدرسه می برید، موارد زیر را به معلم یاد آوری کنید:
- توانایی های کودک را برای معلمش شرح دهید، به عنوان مثال بگویید کودک چگونه راه می رود و به چه نحو ارتباط برقرار می کند.
- کودک چه نوع دشواری هایی دارد.
- در زمانی که در مدرسه است چه داروهایی باید مصرف کند.
- از معلم بخواهید تا مراقب باشد کودک در زمان مشخص داروهای خود

را مصرف کند.

چند وقت یک بار کودک به توالت احتیاج دارد.

■ شما می توانید درباره سایر مشکلات کودک با معلم صحبت کنید.

■ از معلم بپرسید در خانه چه درسهایی را باید به کودک آموخت . در خانه به انجام تکالیف مدرسه ی او کمک کنید اگر خودتان نمی توانید در کارهای مدرسه به او رسیدگی و کمک کنید از کمک فرد دیگری مانند عضو دیگری از خانواده، دوست، همسایه یا همشاگردی او استفاده کنید بدین ترتیب به یادگیری کودک کمک میکنید.

■ ممکن است لازم باشد، چند روز اول را همراه کودک در مدرسه بمانید این امر به ایجاد احساس آرامش در کودک ، معلم وسایر دانش آموزان برای شناخت یکدیگر کمک می کند.

■ باید مطمئن شوید که کودک در تمام برنامه های سرگرم کننده مدرسه از جمله بازیها، فعالیت های ورزشی، تئاتر، سرود خوانی وبازدیدهای علمی و... شرکت کند.

■ معلم میتواند فعالیت هایی را که کودک دوست دارد به نحوی ترتیب دهد که او هم بتواند در آنها شرکت کند.

■ شاید کودک فقط در چند فعالیت بتواند شرکت کند برای مثال شاید نتواند در بازیهای خیلی پر جنب و جوش شرکت کند وقتی کودکان دیگر کاری می کنند که این کودک نمی تواند انجام دهد، معلم باید برای کودک فعالیت های دیگری در نظر بگیرد.

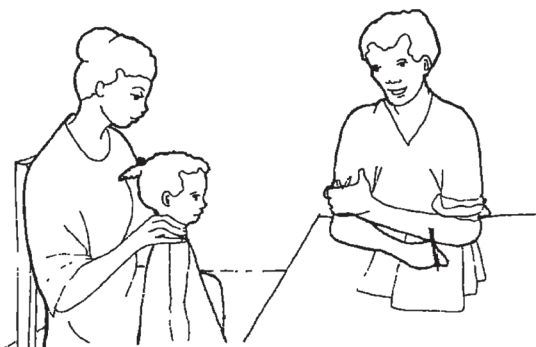
■ زمانی که کودک در درس و مدرسه موفقیتی کسب میکند، حتماً رضایت خود را به او ابراز کنید این نوع برخورد سبب خوشحالی کودک می شود و در بهتر شدن او در آینده بسیار موثر است .

■ زمانی که کودک معلول به مدرسه می رود احتمال دارد در رابطه با سایر دانش آموزان مشکل داشته باشد ممکن است او را مسخره کنند و یا معلول و ناتوان خطاب کنند یا حتی او را تک بزنند در این صورت، حتماً با معلم یا توان یار محلی صحبت و مشاوره کنید و با تبادل نظر با آن ها، در رفع این مشکل بکوشید.

■ معلم می تواند برای تغییر رفتار دانش آموزان بکوشد و درباره معلولیت کودک به آنها آموزش دهد حتی می تواند از سایر دانش آموزان بخواهد که در یادگیری به کودک معلول کمک کنند دانش آموزان باید اهمیت این موضوع را درک کنند که با کودک معلول رفتار خوبی داشته باشند.

■ اگر لازم باشد، معلم می تواند با والدین دانش آموزان دیگر گفت و گو کند و از آنها بخواهد با بچه های خود صحبت کنند تا بچه ها رفتار خوبی با کودک معلول داشته باشند و به او کمک و از وی حمایت کنند.

■ اگر معلم نیاز به کمک دارد کمیته توانبخشی و یا شورا باید از افراد داوطلب برای کمک به معلم و کودکان معلول استفاده کنند فرد داوطلب می تواند هر نوع کمک فوق العاده ای را که کودک در ساعات مدرسه نیاز دارد در اختیارش قرار دهد.

اگر خود شما وقت دارید، چه بهتر که به عنوان داوطلب در کنار معلم به کودک معلول کمک کنید

■ فرد داوطلب می تواند هرترم بامعلم دیداری داشته باشد. درباره آن چه کودک معلول انجام می دهد گفت وگو کند واز معلم بپرسد چه مشکلات دیگری با کودک داشته است.

اکنون موقع آن رسیده است که هر گونه مشکلی را که کودک درزمینه مدرسه رفتن دارد بررسی کنید و به کمک معلم خود کودک و والدین راههایی برای حل آن بیابید.

■ کودک معلول حتماً باید همه دوره های مدارس موجود در ناحیه محل زندگیش را بگذارند. پس از پایان هر دوره، اگر کودک می خواهد وارد دوره دیگری بشود که در ناحیه محل زندگیش نیست حتماً با توان یار محلی صحبت کنید تا امکان استفاده ازمدارس سایر مناطق را برای وی فراهم نماید.

نتیجه

پس از مدتی که از این کتابچه استفاده کردید با پاسخ دادن به پرسشهای زیر، کار خود را ارزشیابی کنید و در خانه مقابل آن چه را که می تواند انجام دهد، تاریخ بگذارید.

☐	آری، کارهای مدرسه را به طور عادی انجام می دهد.	آیا کودک به مدرسه می رود؟
☐	آری، اما کارهای مدرسه را در سطحی پایین تر از سن خود انجام می دهد.	
☐	آری، اما اصلاً کارهای مدرسه را انجام نمی دهد.	
☐	خیر.	

اگر پاسخ شما آری است و کودک کارهای مدرسه را به طور عادی انجام میدهد، موفق بوده اید و دیگر به این کتابچه آموزشی نیاز ندارید.

اگر پاسخ شما نشان دهنده این است که کودک کارهای مدرسه را انجام نمیدهد یا اصلاً به مدرسه نمیرود، می توانید از میان دلایل زیر، عامل اصلی عدم موفقیت او را پیدا کنید و با بررسی مجدد به راه حل مناسب دست یابید.

علت	چه باید کرد
۱- فکر می کنید که کودک به دلیل معلولیتش کارهای عادی مدرسه را انجام نمی دهد؟	بار دیگر کتابچه را بخوانید. با معلم و توان یار محلی صحبت کنید. چه بسا تصمیم بگیرید کودک همچنان در مدرسه بماند.
۲- کودک را به مدرسه نمی فرستید، زیرا فکر می کنید این کار کمکی به او نمی کند.	بار دیگر کتابچه را بخوانید. با معلم و توان یار محلی گفت و گو کنید. چه بسا تصمیم بگیرید مجدداً او را به مدرسه بفرستید.
۳- کودک نمی تواند به مدرسه برود، زیرا نتوانسته اید کسی را برای بردن و آوردن او پیدا کنید.	از توان یار محلی بخواهید راهی برای فرستادن کودک به مدرسه پیدا کند.
۴- شاید مدرسه کودک را نمی پذیرد.	با معلم صحبت کنید. می توانید از مسئولان محلی کمک بگیرید.
۵- مدرسه ای در نزدیکی شما نیست.	با توان یار محلی و شورای توانبخشی در مورد امکان تأسیس مدرسه صحبت کنید و یا برای فرستادن کودک به نزدیک ترین مدرسه از آنها کمک بگیرید.

اگر به استفاده از این کتابچه ادامه می دهید، پس از مدتی مجدداً به این سؤالات پاسخ دهید. اگر پاسخ شما «آری، کارهای مدرسه را به طور عادی انجام می دهد» بود، شما و کودک کار خود را بخوبی انجام داده اید و دیگر نیازی به استفاده از این کتابچه نیست.

